

LUYỆN TỪ VÀ CÂU

LUYỆN TẬP VỀ TỪ ĐA NGHĨA

1. Nêu nghĩa của từ *hạt* trong mỗi đoạn thơ nêu ở bài tập 1 (SHS *Tiếng Việt 5, tập một*, trang 74). Từ *hạt* trong đoạn thơ nào được dùng với nghĩa gốc?

– Nghĩa của từ *hạt* trong mỗi đoạn thơ:

a.

b.

– Trong đoạn thơ, từ *hạt* mang nghĩa gốc.

2. Trong hai đoạn thơ ở bài tập 2 (SHS *Tiếng Việt 5, tập một*, trang 74), từ *chân* được dùng với các nghĩa nào? Các nghĩa đó có gì giống và khác nhau?

– Nghĩa của từ *chân* trong mỗi đoạn thơ:

a.

b.

– Điểm giống và khác nhau giữa các nghĩa nêu trên:

	Nghĩa của từ <i>chân</i> trong đoạn thơ a	Nghĩa của từ <i>chân</i> trong đoạn thơ b
Giống nhau		
Khác nhau		

3 Đặt câu để phân biệt các nghĩa của mỗi từ sau:

a. *Mũi*

- Nghĩa 1: bộ phận nhô lên ở giữa mặt người hoặc động vật có xương sống, dùng để thở và ngửi.

Đặt câu:

- Nghĩa 2: bộ phận có đầu nhọn nhô ra phía trước của một số vật.

Đặt câu:

b. *Cao*

- Nghĩa 1: có khoảng cách bao nhiêu đó từ đầu này đến đầu kia theo chiều thẳng đứng.

Đặt câu:

- Nghĩa 2: hơn mức trung bình về số lượng hay chất lượng.

Đặt câu:

4* Đặt câu với mỗi từ dưới đây được dùng với nghĩa chuyển:

a. *Tay*:

b. *Chân*:

c. *Mặt*:

d. *Mũi*:

VIẾT

VIẾT BÀI VĂN TẢ PHONG CẢNH

Chọn 1 trong 2 đề dưới đây:

Đề 1: Tả một cảnh ao hồ, sông suối ở quê hương em hoặc ở nơi gia đình em sinh sống.

Đề 2: Tả một cảnh biển đảo em đã được thấy tận mắt hoặc xem trên phim ảnh.

- 1 Dựa vào lập dàn ý đã lập ở hoạt động Viết Bài 14, viết bài văn theo yêu cầu của đề bài em đã chọn.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....

2 Đọc soát và chỉnh sửa bài viết của em.

VẬN DỤNG

1 Đọc bài văn của em cho người thân nghe và ghi lại những ý kiến góp ý.

2 Tìm đọc đoạn văn, bài văn tả cảnh miền núi, trung du, đồng bằng,... và chép lại những câu văn hay.

NGHỆ THUẬT MUÔN MÀU

Bài
25

TIẾNG ĐÀN BA-LA-LAI-CA TRÊN SÔNG ĐÀ

LUYỆN TỪ VÀ CÂU

ĐIỆP TỪ, ĐIỆP NGỮ

- 1 Đọc bài ca dao trong bài tập 1 (SHS *Tiếng Việt 5, tập một*, trang 123) và trả lời câu hỏi.

- a. Từ *trông* được lặp lại mấy lần?
- b. Từ *trông* được lặp lại nhiều lần để nhấn mạnh tâm trạng, cảm xúc gì của người nông dân về công việc đồng áng? Đánh dấu X vào ô trống trước những ý đúng:

☐

Lo lắng

☐

Mong đợi

☐

Hi vọng

☐

Vui mừng

- 2 Gạch dưới từ được lặp lại trong câu tục ngữ dưới đây và điền thông tin vào bảng.

Học ăn, học nói, học gói, học mở.

Từ được lặp lại	Tác dụng của việc lặp lại từ đó
.....	
.....	
.....	

- 3 Đọc đoạn thơ trong bài tập 3 (SHS *Tiếng Việt 5, tập một*, trang 124) và trả lời câu hỏi.

- a. Từ *bỗng* xuất hiện mấy lần trong đoạn thơ?

b. Việc lặp lại nhiều lần từ *bống* có tác dụng gì? Đánh dấu x vào ô trống trước ý đúng.

- ☐ Nhấn mạnh niềm vui của chú gà con vì được mẹ yêu thương.
- ☐ Nhấn mạnh niềm vui của chú gà con vì được ra khỏi quả trứng.
- ☐ Nhấn mạnh sự tươi đẹp của thiên nhiên mà chú gà con quan sát được.
- ☐ Nhấn mạnh sự ngỡ ngàng của chú gà con trước những điều mới mẻ.

4 Đọc đoạn văn dưới đây và thực hiện yêu cầu.

Gậy tre, chông tre chống lại sắt thép của quân thù. Tre xung phong vào xe tăng, đại bác. Tre giữ làng, giữ nước, giữ mái nhà tranh, giữ đồng lúa chín. Tre hi sinh để bảo vệ con người. Tre, anh hùng lao động! Tre, anh hùng chiến đấu!

(Thép Mới)

a. Gạch dưới từ được lặp lại ở tất cả các câu trong đoạn văn.

b. Cho biết việc lặp lại từ đó có tác dụng gì?

.....

.....

6* Chọn một câu dưới đây để hoàn thiện đoạn văn có sử dụng biện pháp điệp từ, điệp ngữ. Đánh dấu x vào ô trống trước câu em chọn.

Ngày tốt nghiệp, cô ôm chúng tôi và nhắc lại kỉ niệm với từng đứa. Cô nhớ lần Nga khóc nhe vì mất chiếc bút yêu thích. (...)

- ☐ Cô nhắc lại lần Minh chạy ào đến ôm cô ngay khi cán đích đầu tiên trong giải bơi của trường, khiến hai cô trò cùng ướt sũng.
- ☐ Cô nhớ lần Linh tỉ mỉ ngồi gấp một bông hoa giấy tặng cô.
- ☐ Cả lớp xúm vào an ủi, Nga lại cười tươi như chẳng có chuyện gì.
- ☐ Chiếc bút ấy là quà mẹ tặng cho Nga.

VIẾT

TÌM HIỂU CÁCH VIẾT ĐOẠN VĂN

THỂ HIỆN TÌNH CẢM, CẢM XÚC VỀ MỘT BÀI THƠ

1 Đọc đoạn văn ở bài tập 1 (SHS *Tiếng Việt 5, tập một*, trang 125) và thực hiện các yêu cầu.

a. Tìm phần mở đầu, triển khai, kết thúc của đoạn văn và cho biết ý chính của mỗi phần.

Phần	Ý chính
Mở đầu Từ đầu đến	
Triển khai Tiếp theo đến	
Kết thúc Phần còn lại	

b. Những điều gì ở bài thơ *Tiếng đàn ba-la-lai-ca trên sông Đà* khiến người viết yêu thích hoặc xúc động?

- Bài thơ gợi lên bức tranh sống động.
- Bài thơ tả tiếng đàn thật hay.

.....

.....

.....

.....

c. Tình cảm, cảm xúc của người viết được thể hiện qua những từ ngữ, câu văn nào?

.....

.....

.....

2 ✎ Theo em, cần lưu ý những điều gì khi viết đoạn văn nêu tình cảm, cảm xúc?

.....

.....

.....

.....

.....

VẬN DỤNG

1 ✎ Đọc cho người thân một bài thơ viết cho thiếu nhi và chia sẻ cảm nghĩ của em về bài thơ đó.

– Em sẽ đọc bài thơ nào cho người thân nghe?

.....

– Em muốn chia sẻ với người thân những cảm xúc, suy nghĩ gì về bài thơ?

.....

.....

2 ✎ Ghi lại thông tin về câu chuyện kể về một người làm việc trong lĩnh vực nghệ thuật (nhà văn, nhà thơ, diễn viên, đạo diễn,...) mà em đã đọc.

– Tên câu chuyện:

– Câu chuyện kể về ai?

– Người đó làm trong lĩnh vực nghệ thuật nào?